

POSTANOWIENIE

30 stycznia 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Roman Trzaskowski

na posiedzeniu niejawnym 30 stycznia 2025 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa Gminy Miasta S.
przeciwko E.K. i M.S.
o wydanie nieruchomości,
na skutek skargi kasacyjnej E.K. i M.S.
od wyroku Sądu Okręgowego w Koszalinie
z 4 grudnia 2023 r., VII Ca 489/23,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. obciąża kosztami postępowania kasacyjnego pozwane, pozostawiając ich wyliczenie referendarzowi sądowemu.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 4 grudnia 2023 r. Sąd Okręgowy w Koszalinie oddalił apelację pozwanych od wyroku Sądu Rejonowego w Szczecinku z 29 maja 2023 r. nakazującego pozwanym, aby wydały powódce opisaną w sentencji nieruchomość i odraczającego spełnienie tego świadczenia do 31 sierpnia 2023 r.

W skardze kasacyjnej, w uzasadnieniu wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania, pozwane wskazały przyczyny kasacyjne określone w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Z art. 398¹ § 1 k.p.c. wynika, że skarga kasacyjna przysługuje co do zasady od prawomocnych orzeczeń sądów drugiej instancji, a więc orzeczeń wieńczących dwuinstancyjne postępowanie sądowe, w którym sądy obu instancji dysponują pełną kognicją w zakresie faktów i dowodów. Jednakże zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania tylko wtedy, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W zamyśle ustawodawcy skarga kasacyjna stanowi zatem nadzwyczajny środek zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym, w szczególności przez zapewnienie jednolitej wykładni i stosowania prawa. Wyłączną podstawą oceny pod kątem przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania są wskazane w niej przyczyny kasacyjne wraz z uzasadnieniem (art. 398⁴ § 2 k.p.c.).

W pierwszej kolejności należało ustosunkować się do zawartego w odpowiedzi na skargę kasacyjną wniosku o odrzucenie skargi kasacyjnej z powodu wniesienia jej z naruszeniem terminu przewidzianego w art. 398⁵ § 1 w związku z art. 387 § 3 k.p.c., mianowicie przed doręczeniem stronie pozwanej zaskarżonego orzeczenia wraz z uzasadnieniem. W okolicznościach sprawy istotne jest, że pozwane złożyły skutecznie wniosek o doręczenie zaskarżonego orzeczenia wraz z uzasadnieniem, a ponadto po dokonaniu tego doręczenia ponownie złożyły skargę kasacyjną. Kwestia dopuszczalności wniesienia skargi kasacyjnej przed doręczeniem stronie wyroku z uzasadnieniem nie jest zatem w sprawie rozstrzygająca. Skarga kasacyjna datowana na 8 lutego 2024 r. wraz ze skargą kasacyjną z 11 grudnia 2023 r. została potraktowana przez Sąd Okręgowy jako jedna skarga kasacyjna i doręczona umocowanemu pełnomocnikowi strony powodowej, co pozwalało złożyć tej stronie odpowiedź na skargę kasacyjną w trybie art. 398⁷ § 1 k.p.c. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazuje się, że w przypadku złożenia w otwartym jeszcze terminie dwóch oddzielnych skarg kasacyjnych należy je traktować jako jedną skargę zawartą w dwóch odrębnych

pismach, a to z tego względu, że skarga kasacyjna jest tylko jedna, bez względu na to, ile pism procesowych złoży skarżący, który ma prawo do rozpoznania tylko jednej, skutecznie złożonej, skargi kasacyjnej (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 10 stycznia 2020 r., IV CSK 633/18, niepubl. i powołane w nim orzecznictwo). W okolicznościach przedmiotowej sprawy nie było zatem podstaw do odrzucenia złożonej przez pozwane skargi kasacyjnej z powodu wniesienia jej przed doręczeniem wyroku wraz z uzasadnieniem już tylko z tego powodu, że w otwartym dwumiesięcznym terminie, o którym mowa w art. 398⁵ § 1 k.p.c., pozwane złożyły skargę kasacyjną datowaną na 8 lutego 2024 r., która nawet w razie przyjęcia, że skarga z 11 grudnia 2023 r. jest niedopuszczalna z powodu złożenia jej przed otwarciem terminu na jej wniesienie, ewentualne braki w tym zakresie konwalidowała. W okolicznościach przedmiotowej sprawy tożsame w swej treści skargi kasacyjne datowane na 8 lutego 2024 r. oraz 11 grudnia 2023 r. potraktować należało w konsekwencji jako jedną skargę kasacyjną, która niezależnie od przyjętego poglądu w przedmiocie dopuszczalności wniesienia skargi kasacyjnej przed doręczeniem stronie wyroku wraz z uzasadnieniem, nie podlegała odrzuceniu na podstawie art. 398⁶ § 2 lub 3 k.p.c.

Nie zachodzą przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej pozwanych do rozpoznania.

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego, skarżący, który jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazał przyczynę określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., powinien odpowiednio sformułować zagadnienie prawne, wskazać przepisy prawa, na których tle zagadnienie się wyłoniło oraz przedstawić argumentację jurydyczną uzasadniającą możliwość rozbieżnych ocen prawnych oraz świadczącą o istotności tego zagadnienia (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, Nr 1, poz. 11; z 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, niepubl.; z 9 kwietnia 2015 r., V CSK 547/14, niepubl.). Zagadnienie jest istotne, jeżeli jego rozstrzygnięcie ma znaczenie dla ukierunkowania praktyki sądowej i rozstrzygnięcia sprawy, w której zagadnienie powstało (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 18 września 2012 r., II CSK 180/12, niepubl. oraz z 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, niepubl.), wywołuje poważne wątpliwości, a zarazem nie było dotychczas

rozstrzygnięte w judykaturze albo dotychczasowe orzecznictwo wymaga zmiany (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 24 sierpnia 2016 r., II CSK 94/16, niepubl.).

Skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., jeżeli zachodzi niewątpliwa, widoczna na pierwszy rzut oka, tj. bez konieczności głębszej analizy, sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa nie podlegającymi różnej wykładni (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 24 sierpnia 2016 r., II CSK 94/16, niepubl.) i w wyniku takiego naruszenia prawa zapadło w drugiej instancji orzeczenie oczywiście wadliwe. O przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje samo oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego przez sąd, który wydał zaskarżone orzeczenie, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego z 15 października 2015 r., III CSK 198/15, niepubl.; z 13 kwietnia 2016 r., V CSK 622/15, niepubl.; z 2 czerwca 2016 r., III CSK 113/16, niepubl.; z 27 października 2016 r., III CSK 217/16, niepubl.; z 29 września 2017 r., V CSK 162/17, niepubl.; z 7 marca 2018 r., I CSK 664/17, niepubl.; z 18 kwietnia 2018 r., II CSK 726/17, niepubl.; z 5 października 2018 r., V CSK 168/18, niepubl.).

W otwartym terminie na złożenie skargi kasacyjnej strona pozwana ponowiła w skardze kasacyjnej datowanej na 8 lutego 2024 r. podstawy, zarzuty oraz wnioski o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ze skargi kasacyjnej datowanej na 11 grudnia 2023 r. Argumentacja wniosku nie przystaje do ujawnionych w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku motywów rozstrzygnięcia.

Zważywszy, że Sąd Okręgowy zakwalifikował zawartą przez strony umowę jako umowę najmu, a nie dzierżawy, nie może stanowić istotnego zagadnienia prawnego w sprawie w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. pytanie skarżących o to „czy w przypadku zapisu w umowie możliwości pobierania pożytków z rzeczy przez korzystającego w sytuacji, gdy określony w umowie sposób korzystania z rzeczy nie obejmuje pobierania pożytków, a ich pobieranie wymaga innego wykorzystania rzeczy (na co wymagana jest osobna, dodatkowa zgoda oddającego rzecz do korzystania), pozwala to na kwalifikowanie umowy jako dzierżawy? Czy sama

potencjalna możliwość pobierania pożytków z rzeczy, po uzyskaniu osobnej zgody oddającego do korzystania na inny sposób wykorzystania przedmiotu dzierżawy niż określony w umowie zasadniczej, pozwala na zakwalifikowanie umowy jako dzierżawy”.

Również oczywistą zasadność skargi kasacyjnej skarżące wywodziły z zakwalifikowania przez Sąd Okręgowy łączącej strony umowy jako umowy dzierżawy, co wyklucza podzielenie stanowiska o wystąpieniu przyczyny z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Skarżące we wniosku dotyczącym oczywistej zasadności podały, że „Sąd błędnie zakwalifikował umowę stron z dnia 31 sierpnia 2007 r. jako umowę dzierżawy (a nie umowę najmu) zawartą na czas oznaczony do 31 sierpnia 2022 r., wskutek czego uznał, że umowa wygasła w sytuacji, gdy ww. umowa była umową najmu, przekształciła się w umowę na czas nieoznaczony i nie została przez powódkę skutecznie wypowiedziana. Tym samym stosunek najmu trwa”, natomiast w uzasadnieniu argumentację ograniczyły do wykazywania, że łącząca strony umowa nie mogła zostać zakwalifikowana jako umowa dzierżawy. Skarżące nie przedstawiły żadnych argumentów, które zmierzałyby do wykazania jako oczywiście wadliwego stanowiska rzeczywiście wyrażonego w sprawie przez Sąd Okręgowy. Tymczasem Sąd ten przyjął, że łącząca strony umowa była umową najmu i doszło do jej skutecznego wypowiedzenia wskutek złożenia oświadczenia w tym przedmiocie powództwem o wydanie nieruchomości, zaś z uwagi na upływ okresu wypowiedzenia umowy, na moment zamknięcia rozprawy przez Sąd Rejonowy brak było po stronie pozwanej tytułu prawnego do korzystania z nieruchomości. Ponadto Sąd Okręgowy przedstawił argumenty, wedle których dokonanego wypowiedzenia nie uznał za bezskuteczne w świetle art. 5 k.c. Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie odnosi się do żadnej z powyższych kwestii. Zgodnie zaś z jednolitym stanowiskiem Sądu Najwyższego uzasadnienie oczywistej zasadność skargi nie może poprzestawać na prostym odwołaniu do naruszeń prawa wskazanych w podstawach kasacyjnych a uzasadnienia przyczyn kasacyjnych, kwalifikujących przyjęcie skargi do rozpoznania, Sąd Najwyższy nie może doszukiwać się w uzasadnieniu podstaw, niezależnie od tego, że chodzi w tym wypadku o zupełnie odmienne metody argumentowania (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 31 stycznia 2020 r., II

CSK 432/19, niepubl., z 15 grudnia 2006 r., III CZ 93/06; nie publ. i z 18 kwietnia 2012 r., I CSK 520/11, niepubl.). Analiza uzasadnienia zaskarżonego wyroku, w braku zaoferowania przez skarżące odpowiedniej argumentacji we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie pozwalała przyjąć, że zachodzi oczywista zasadność skargi kasacyjnej w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił, jak w sentencji.

[a.ł.]

(K.L.)